

Pla del joc a l'espai públic amb horitzó 2030

RESUM

Febrer de 2019

En col·laboració amb

El Pla del joc a l'espai públic amb horitzó 2030

6 de febrer de 2019

Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)

Continguts

- 1) 10 idees-força del Pla del joc a l'espai públic
- 2) Per què un Pla del joc a l'espai públic? 4 motius
- 3) 3 capes i 7 criteris per una ciutat jugable i jugada
- 4) Horitzó a 2030 en 6 visions i 10 fites
- 5) 3 eixos estratègics, 14 objectius, 63 accions i 10 projectes tractor
- 6) Agents
- 7) Resum del Pla del joc en projectes tractors i fites a 2030

1. IDEES FORÇA DEL PLA DEL JOC A L'ESPAI PÚBLIC

“Els infants jugant el carrer són un bon indicador de la qualitat de la vida comunitària” (Jan Gehl, urbanista)

10 idees – força del Pla

- 1) Complint el que es va anunciar fa un any en la presentació de l'Estratègia Barcelona dona molt de joc, la ciutat ja compta amb el seu primer Pla del joc a l'espai públic, un **pla pioner i ambiciós que situa el joc i l'activitat físic a l'aire lliure entre les polítiques per fer una ciutat més habitable i millorar la vida dels veïns i veïnes, començant pels infants i adolescents.**
- 2) El Pla pretén millorar i diversificar les oportunitats de joc i activitat física a l'espai públic pels seus amplis **beneficis tant pel desenvolupament i benestar de la infància com per la salut i la vida comunitària i la convivència de tota la ciutadania.**
- 3) El Pla vol **recuperar el carrer com a lloc que convidi al joc i a la trobada com a activitats importants de la vida quotidiana i, alhora, el gust de jugar a totes les edats,** revertint el problema social de dèficit de joc i activitat física a l'aire lliure en una ciutat molt densa.
- 4) S'estructura en tres eixos estratègics per aconseguir no només tenir en compte i **millorar la infraestructura lúdica** en el model urbà, sinó també **estimular l'activitat lúdica i física a l'aire lliure dels 0 als 99 anys,** així com **reforçar la importància social que li donem al joc.**

10 idees – força del Pla

- 5) Suposa un **canvi de paradigma en la visió del joc divers, creatiu, inclusiu i accessible, es destaquen** 10 projectes tractor per arrossegar el canvi i marca 10 fites mesurables per assolir una ciutat més jugable i més jugada amb un horitzó a 2030.
- 6) Es concreta en 63 actuacions que responen a una **òptica integrada i transversal que combina accions d'urbanisme** (des de microintervencions i urbanisme tàctic a grans transformacions urbanes) i **accions socials** (des de dinamitzacions itinerants a nous conceptes en serveis públics).
- 7) El Pla aporta un **nou concepte d'infraestructura lúdica** per incorporar en el model de ciutat i **analitza per primera vegada** tot allò que ofereix la ciutat pel joc i l'activitat física a l'aire lliure amb una **mirada àmplia en 3 capes**:
 - 1a: la dels llocs de joc per excel·lència dels infants: àrees de joc i patis escolars;
 - 2a: la dels voltants: espais verds com a espais lúdics i entorns escolars;
 - 3a: altres espais urbans i naturals i recorreguts de vianants amb joc +- fortuït

10 idees – força del Pla

- 8) És el resultat d'un **procés transversal i participat d'un any en 24 sessions de treball presencials i més de 400 persones involucrades**, per construir horitzó, criteris i accions escoltant professionals municipals, entitats i persones expertes tant infants com adults.
- 9) El Pla **recull demandes ciutadanes i socials**, s'inspira en plans de joc d'altres ciutat com Dublín o Londres i **respon a les recomanacions de Nacions Unides per fer avançar el dret al joc**, dret humà específic d'infants i adolescents.
- 10) Contribueix als ODS** fent ciutats més inclusives, segures i resilients (nº11) intervenint en l'espai públic per adequar-lo als grups menys presents; i **concreta diversos plans municipals** com el del verd, del clima, d'urbanisme de la vida quotidiana, d'accessibilitat, d'equipaments esportius, així com els d'infància, de joventut i d'envelliment.

2. PER QUÈ UN PLA DEL JOC A L'ESPAI PÚBLIC? 4 MOTIUS

“No hi ha una revelació més intensa de l'ànima d'una societat que la manera com aquesta tracta als seus infants.” (Nelson Mandela)

Per què un Pla del joc a l'espai públic? 4 motius

1er

Perquè infants i adolescents
tenen **DRET AL JOC** i **AL
TEMPS LLIURE**

*Un Pla per afavorir el bon
desenvolupament de tots els
nens, nenes i adolescents*

**FEM LA CIUTAT MÉS
AMIGA DE LA INFÀNCIA**

2on

Perquè el joc i l'activitat
física són beneficiosos per a
la **SALUT FÍSICA I
MENTAL**

*Un Pla per millorar la salut
integral i el benestar de tota
la ciutadania*

**FEM LA CIUTAT MÉS
SALUDABLE**

3er

Perquè al voltant del joc
s'enriqueix la **VIDA
COMUNITÀRIA** i es
recupera l'espai públic com
lloc d'inclusió i trobada
social

*Un Pla per recuperar els
carrers amb una
convivència més inclusiva*

**FEM LA CIUTAT MÉS
INCLUSIVA I PLENA DE
VIDA AL CARRER**

4er

Perquè la millora dels espais
de joc és una oportunitat
per **NATURALITZAR,
PACIFICAR i FER MÉS
SEGUR** l'espai públic

*Un Pla per transformar
l'entorn urbà quotidià*

**FEM LA CIUTAT MÉS
SOSTENIBLE I RESILIENT**

1r MOTIU: infants i adolescents tenen dret al joc i al temps lliure

Comitè dels Drets de l'infant de Nacions Unides diu...

“Escàs reconeixement social, visibilitat i comprensió de la importància del joc lliure i del temps lliure en la infància i adolescència”

“El descans, el joc i el temps lliure són tan importants per al desenvolupament de l'infant com la nutrició, l'habitatge, la salut i l'educació.”

“Quan hi ha inversió en lleure sol destinar-se a activitats organitzades, però tan important com això és crear espais i temps perquè els infants es dediquin a exercir el seu dret al joc, al temps lliure i creativitat espontanis.”

Com a mínim, 4 de cada 10 veïns i veïnes de Barcelona tenen un interès directe en el benestar dels nens, nenes i adolescents perquè ho són (15% població 0 -17 anys) o perquè hi conviuen i els cuiden (23% població són adults amb menors d'edat a càrrec).

Barcelona fa els deures de Nacions Unides i dona resposta a 4 obligacions dels governs sobre el dret al joc

1. Planificar entorns, instal·lacions i espais de joc i lleure que promoguin el benestar dels infants:

• **1er PLA DEL JOC A L'ESPAI PÚBLIC**

2. Comptar amb la participació d'infants i adolescents en el disseny i planificació:

• **COCREACIÓ AMB INFANTS INCORPORADA I SISTÈMICA**

3. Assegurar una atenció especial a les nenes i infants en situació de pobresa, amb discapacitats i/o de minories:

• **CRITERIS D'ACCESSIBILITAT, GÈNERE, EQUITAT I DIVERSITAT CULTURAL**

4. Establir mecanismes de seguiment en base a dades, avaluacions i recerca per comprendre l'abast, avenços i impactes en els infants:

• **DIAGNOSIS + INDICADORS + RENDIR COMPTES**

2on motiu: el joc i l'activitat física millora la salut mental i física

CREIXENT OBESITAT, SEDENTARISME I ADDICIÓ A PANTALLES ENTRE INFANTS I JOVES

1 de cada 4 infants no juguen mai al parc
o carrer

(29% nenes i 23% nens, 3-14 anys)

17% noies amb inactivitat física i 8% nois

SEDENTARISME EN ADULTS

30% població adulta no fa activitat física

(ni a l'aire lliure ni en instal·lacions esportives,
sobretot persones amb renda baixa, dones,
majors de 65 anys i estrangeres)

PROBLEMES DE SALUT MENTAL ENTRE INFANTS I ADOLESCENTS

(autoregulació emocional, capacitats
d'afrontament, resiliència...)

1 de cada 10 adolescents tenen alta probabilitat
de patir problemes de salut mental

PÈRDUA D'AUTONOMIA EN LA INFÀNCIA

(capacitats de prendre decisions, resolució de
conflictes, gestió del risc...)

**La meitat dels infants no estan prou satisfets amb
la seva autonomia** (que tenen a casa, a l'escola o
al carrer, 10-12 anys)

3er: al voltant del joc s'enriqueix la vida comunitària i es recupera l'espai públic com a lloc de trobada social

INSUFICIENT ESPAIS ADEQUATS PER A LA TROBADA I EL JOC

La meitat dels infants no estan prou satisfets amb els espais per jugar i divertir-se al seu barri (10-12 anys).

URBANISME AMB ESCASSA ACCESSIBILITAT UNIVERSAL I AMB POC ENFOCAMENT DE GÈNERE

MANCA DE TEMPS LLIURE I HORARIS EXCESSIVAMENT PROGRAMATS

4 de cada 10 infants no juga ni passa gaire temps a l'aire lliure (entre mai i, com a molt, 1 o 2 dies per setmana, 10-12 anys)

AÏLLAMENT SOCIAL I INDIVIDUALITZACIÓ DES DE LA INFÀNCIA A LA GENT GRAN

4t: el joc per naturalitzar, fer més segur i pacificar l'entorn urbà

ESCASSETAT DE VERD

6,6 m²/habitant de verd urbà

DÈFICIT DE CONTACTE AMB LA NATURA I POSSIBILITATS DE JOC AMB ELEMENTS NATURALS

la meitat d'àrees joc no estan en espais verds

CONTAMINACIÓ DE L'AIRE QUE EMPITJORA LA SALUT

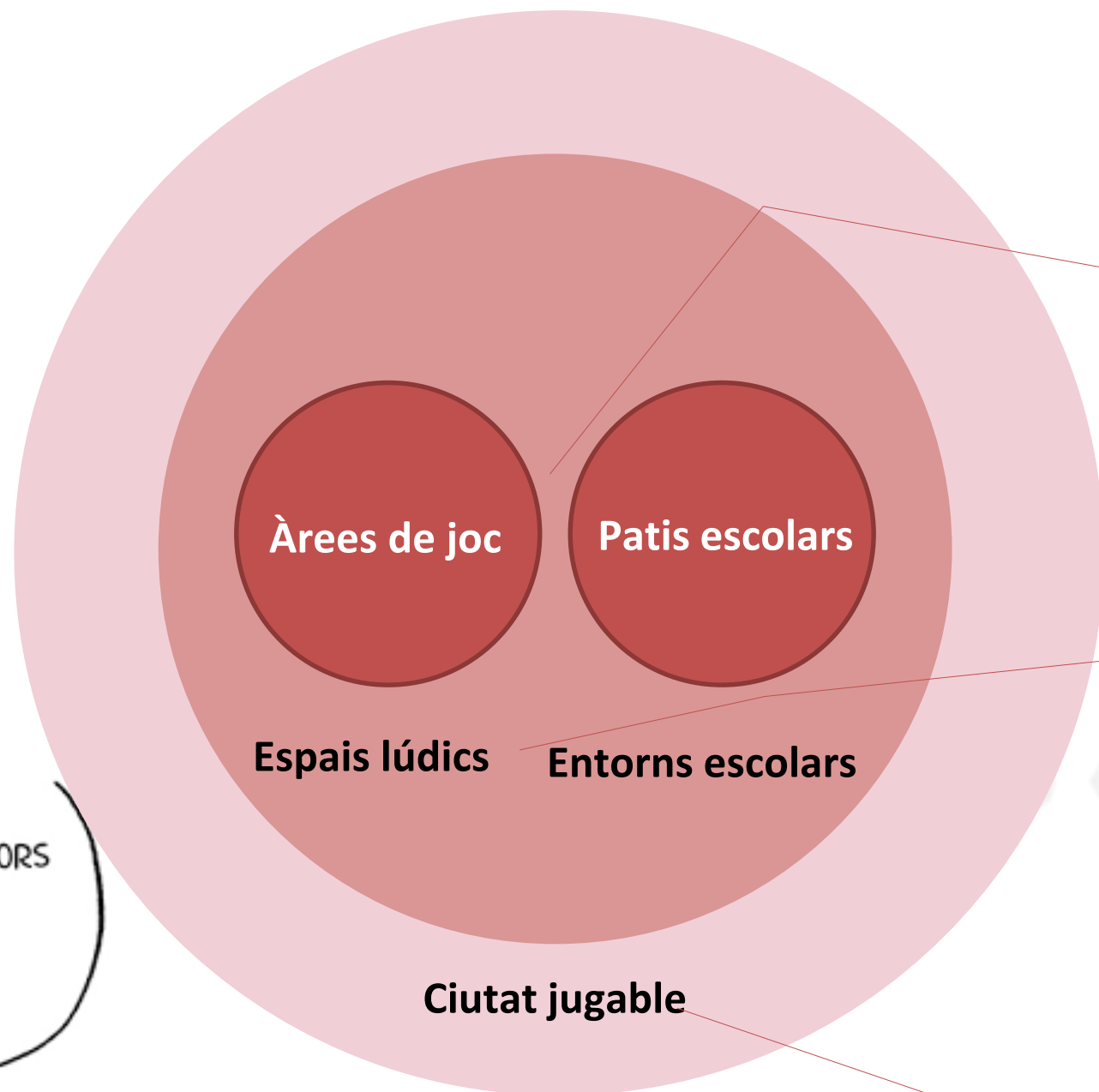
(sobretot d'infants i gent gran)

ACCESSOS ALS ESPAIS DE JOC NO PROU SEGURS PEL TRÀNSIT I ACCIDENTALITAT VIÀRIA

3. 3 CAPES I 7 CRITERIS PER UNA CIUTAT JUGABLE I JUGADA

“No deixem de jugar perquè envellim, sinó que envellim perquè deixem de jugar” (George Bernard Shaw, Premi Nobel de Literatura)

3 capes de la infraestructura lúdica a l'espai públic on maximitzar la jugabilitat

1a capa:

Àrees de joc: Espais designats per a ús exclusiu de joc, delimitats, senyalitzats i certificats i amb elements de joc dissenyats expressament i certificats.

Patis escolars: Espais a l'aire lliure d'escoles bressol, infantil i primària i Instituts on es juga en horari lectiu i temps del migdia i pot obrir-se al barri la resta del temps.

2a capa:

Espais lúdics: Parcs, places, jardins i interiors d'illa que ofereixen possibilitats de joc en convivència amb altres usos i que pot incloure àrea de joc o no.

Entorns escolars: Espais urbans a les entrades i voltants dels centres educatius d'escoles bressol, infantil, primària i secundària amb accessos pacificats i possibilitats d'espai d'estada i joc fortuït.

3a capa:

Altres espais urbans i naturals i recorreguts de vianants de la ciutat on es juga o es fa activitat física de manera més o menys fortuïta:

- Carrers peatonalitzats permanent o temporalment
- Carrers pacificats
- Voreres amples
- Elements urbans jugables (bancs, marquesines...)
- Skateparcs
- Pistes esportives obertes
- Elements esportius (cistelles, ping pong, petanca...)
- Platges
- Parcs forestals
- Lleres dels rius

SENYOR ALCALDE,
NO VOLEM GRONXADORS
NI TOBOGANS,
VOLEM LA CIUTAT

7 criteris de qualitat per dissenyar espais de joc

1

Múltiples propostes de jocs creatius i amb reptes pel desenvolupament saludable d'infants i adolescents

2

Espai físic divers, estimulante, versàtil, connectat i accessible.

3

Espais de joc inclusius per edats, gèneres, orígens i diferents capacitats.

4

Contacte amb la natura, el verd i el joc amb elements naturals com l'aigua i la sorra.

5

Joc compartit, intergeneracional i col·laboratiu.

6

Lloc de trobada i convivència comunitària

7

Ecosistemes lúdics i entorn segur i jugable.

4. HORITZÓ A 2030 EN 6 VISIONS I 10 FITES

“El joc és la forma més elevada d’investigació” (Albert Einstein)

Horitzó a 2030: una Barcelona jugable en 6 visions

1. Una ciutat on els infants gaudeixen el seu **dret al joc i al temps lliure** i tothom recupera el gust de jugar a l'espai públic.
2. Una ciutat que promou **la salut, el desenvolupament integral** i el benestar a través del joc i l'activitat física a l'aire lliure.
3. Una ciutat que ofereix i **integra arreu més i millors oportunitats de joc**.

Jardins de Mas Ravellat (Horta – Guinardó)

Horitzó a 2030: una Barcelona jugable en 6 visions

4. Una ciutat amb **entorns naturalitzats, segurs i pacificats** que permeten el joc al carrer.

5. Una ciutat que **estimula el joc inclusiu** tenint en compte la diversitat d'edats, gèneres, orígens i capacitats funcionals.

6. Una ciutat que **enriqueix la vida comunitària i la convivència** de persones i usos al voltant del joc.

Plaça del Sol (Gràcia)

10 fites del Pla a 2030

1

DOBLAR les àrees de joc divers i creatiu: les que ofereixen almenys 6 de les principals activitats lúdiques.

2018

El 23% d'àrees de joc ofereixen diversitat d'activitats lúdiques.

2030

El 50% d'àrees de joc ofereixen diversitat d'activitats lúdiques.

Pl. Josep Maria Folch i Torres

2

Assegurar uns estàndards mínims de superfície i jugabilitat en les àrees de joc, **REDUINT** les de menys de 50 m² i **RENOVANT** les que tenen insuficients propostes lúdiques.

2018

- El 4% de les àrees de joc tenen menys de 50 m².
- El 16% de les àrees de joc ofereixen insuficients activitats lúdiques.

2030

- 0 % de les àrees de joc tenen menys de 50 m².
- 0% de les àrees de joc ofereixen insuficients activitats lúdiques.

Àrea de joc a Font de la Mulassa

3

INCREMENTAR els espais pel joc d'esquitxar-se i per refrescar-se als espais lúdics i les possibilitats de joc amb sorra a les àrees de joc.

2018

- 2 espais pel joc d'esquitxar-se i refrescar-se.
- El 70% de les àrees de joc ofereixen possibilitats de joc amb sorra.

2030

- 10 espais de joc d'esquitxar-se i refrescar-se (als districtes més allunyats de les platges).
- El 80% de les àrees de joc ofereixen possibilitats de joc amb sorra.

Platja de l'Eixample – Torre de les aigües

4

DOBLAR les possibilitats de joc amb reptes i gestió del risc pensades especialment per a adolescents i joves amb parcs esportius urbans i amb elements de joc amb repte d'alçada.

2018

4 parcs esportius urbans, 9 tirolines, 8 tobogans gegants, 10 elements de joc amb repte d'alçada.

2030

10 parcs esportius urbans, 20 tirolines, 15 tobogans gegants, 20 elements de joc amb repte d'alçada.

Parc Esportiu Urbà de la Mar Bella (Sant Martí)

5

Promoure el joc compartit i col·laboratiu i l'activitat física en grup a l'aire lliure, **ARRIBANT A LA MEITAT** dels elements de joc certificats aptes per jugar en grup i per a diferents edats i **INCREMENTANT** elements esportius.

2018

L'11% dels elements de joc afavoreixen el joc compartit,
191 taules de ping-pong
84 cistelles de bàsquet.

2030

El 50% dels elements de joc afavoreixen el joc compartit, 250 taules de ping-pong i 150 cistelles de bàsquet.

6

Incrementar les oportunitats de joc de les persones amb diversitat funcional, ASSEGURANT que les àrees noves i renovades són accessibles i i afavoreixen el joc inclusiu

2018

El 25% de les àrees de joc són accessibles i amb elements certificats com a inclusius.

2030

El 100% de les àrees de joc noves i renovades són accessibles i amb elements certificats com a inclusius.

Àrea de joc inclusiva Zoo de Barcelona

7

Millorar l'habitabilitat dels espais verds com a llocs de trobada social i espais lúdics

2018

- El 18% de les àrees de joc tenen fonts d'aigua properes.
- El 78% dels espais verds tenen font d'aigua per beure.
- El 8,5% dels espais verds tenen lavabos.
- El 9% dels parcs i jardins tenen taules de pícnic.

2030

- El 40% de les àrees de joc tenen fonts d'aigua properes.
- El 90% dels espais verds tenen font d'aigua per beure.
- El 20% dels espais verds tenen lavabos d'accés públic.
- El 75% dels parcs i jardins tenen taules de pícnic o similar.

Font del Roure

8

Millorar els patis escolars per a la diversificació del joc i la coeducació en entorns més naturalitzats i sostenibles, DOBLANT els centres educatius públics de primària i secundària amb patis adequats i usos comunitaris.

2018

Un 30% dels centres educatius públics s'estima que tenen patis adequats o estan en processos de transformació i amb usos comunitaris.

2030

Un 60% dels centres educatius públics tenen patis adequats i amb usos comunitaris (un mínim de 120 patis).

Pati de l'Escola Congrés Indians

9

Millorar els entorns dels centres educatius poc adequats ambientalment i per a la socialització, **INCREMENTANT** progressivament les microintervencions urbanes a les entrades escolars per adequar-les com a places i llocs d'estada

2018

4 entorns escolars millorats

2030

100 entorns escolars millorats

Entorn escolar de l'Institut Viladomat (Eixample)

10

Revertir el sedentarisme i el dèficit de joc actiu a l'aire lliure en la infància i joventut de la ciutat, **REDUINT** significativament les taxes d'inactivitat física.

2018

- El 29% de les nenes no juga cap dia al parc o al carrer.
- El 23% dels nens no juga cap dia al parc o al carrer.
- El 17% de les noies i joves amb inactivitat física.
- El 8% dels nois i joves amb inactivitat física.

2030

- El 18% de les nenes no juga cap dia al parc o al carrer.
- El 15% dels nens no juga cap dia al parc o al carrer.
- El 10% de les noies i joves amb inactivitat física.
- El 5% dels nois i joves amb inactivitat física.

5. 3 EIXOS ESTRATÈGICS, 14 OBJECTIUS, 63 ACCIONS I 10 PROJECTES TRACTOR

*“Senyor alcalde, no volem gronxadors ni tobogans, volem la ciutat”
(Un nen il·lustrat per Frato - Francesco Tonucci)*

Pla del joc a l'espai públic

3 eixos estratègics

14 objectius

63 actuacions

10 projectes tractor

3 eixos estratègics

- ➔ **Eix 1.** Més i millors espais pel joc a l'entorn urbà: *la infraestructura lúdica en una ciutat jugable*
- ➔ **Eix 2.** L'estímul de l'activitat lúdica i física a l'aire lliure: *els usos lúdics en una ciutat jugada*
- ➔ **Eix 3.** L'impuls d'un canvi de paradigma: *el joc guanya lloc a la ciutat*

14 objectius

Objectius de l'eix 1. Més i millors espais pel joc a l'entorn urbà: *la infraestructura lúdica en una ciutat jugable*

Objectiu 1:

- Dissenyar àrees de joc de qualitat, així com espais lúdics i elements urbans jugables que ofereixin millors oportunitats de joc divers, segur, estimulant i inclusiu tenint en compte l'adolescència, la diversitat d'orígens, l'accessibilitat universal i la perspectiva de gènere.

Objectiu 2:

- Millorar les oportunitats de joc i socialització tant a dins com a fora les escoles, transformant els entorns escolars com a places i els patis escolars com a recurs comunitari.

Objectiu 3:

- Planificar i incrementar la infraestructura lúdica amb criteris de proximitat, densitat i equitat en ecosistemes lúdics que aprofitin el potencial i les característiques de cada barri tot cercant un equilibri territorial de ciutat.

Objectiu 4:

- Incrementar les oportunitats i l'espai disponible per jugar al carrer incitant al joc fortuït i espontani arreu de la ciutat en entorns més segurs.

Objectiu 5:

- Crear ambients d'estada confortable a l'aire lliure que fomentin el vincle social i la vida comunitària al voltant del joc incorporant en el disseny urbà les diferents necessitats de la vida quotidiana d'infants, joves, així com de les persones adultes que els cuiden.

Objectius de l'eix 2. L'estímul de l'activitat lúdica i física a l'aire lliure: *els usos lúdics en una ciutat jugada*

Objectiu 6:

- Incentivar que nenes i nens i adolescents surtin a jugar al carrer, als parcs i a les places amb el màxim d'autonomia possible.

Objectiu 7:

- Promoure el joc intergeneracional i l'hàbit de jugar i fer activitat física a l'aire lliure a totes les edats especialment als espais verds.

Objectiu 8:

- Facilitar les iniciatives d'entitats socials o ciutadanes vinculades a l'activitat lúdica i física que estimulin usos diversos i positius de l'espai públic.

Objectiu 9:

- Facilitar que els espais lúdics i entorns escolars siguin lloc de trobada i bona gestió de la convivència amb usos diversos més enllà del joc.

Objectius de l'eix 3. L'impuls d'un canvi de paradigma: *el joc guanya lloc a la ciutat*

Objectiu 10:

- Incrementar la presa de consciència i el reconeixement de la importància social del joc i els seus beneficis individuals i col·lectius de tota la ciutadania.

Objectiu 11:

- Augmentar el temps per al joc lliure dels nens, nenes i adolescents en el marc d'una reorganització social dels usos del temps de lleure de la ciutadania, conciliació familiar i democratització de les tasques de cures.

Objectiu 12:

- Promoure el co-disseny i la coresponsabilitat de la ciutadania, sobretot infants i adolescents, per tal tenir en compte les seves necessitats i que augmenti el sentiment de pertinença i l'actitud de cura de l'entorn urbà.

Objectiu 13:

- Generar coneixement i avaluar les oportunitats i els usos lúdics de l'espai públic per comprendre'n, avenços, retrocessos i impactes en la ciutadania, especialment, en infants i adolescents, així com en la qualitat de la vida comunitària i l'entorn urbà.

Objectiu 14:

- Reforçar els serveis i recursos municipals per a desplegar i coordinar adequadament el Pla del joc i la seva governança com a política urbana.

10 projectes tractor del Pla del Joc a l'Espai Públic

1 Retirar els cartells de 'prohibit jugar a pilota'

2 Diumenges al carrer: tall de trànsit d'un carrer principal per districte

3 Juguem a les places: propostes lúdiques per afavorir l'habit de trobar-se

4 Prioritzar el joc a places i carrers els dissabtes per a caus i esplais

5 Transformació dels patis escolars

6 Microintervencions als entorns escolars perquè siguin espais de trobada

7 Més jocs d'aigua i sorra

8 Cocrear nous parcs esportius urbans i espais lúdics singulars

9 Obrir guinguetes-bar en espais lúdics amb lavabos i préstec de jocs

10 Suport al joc dels infants amb diversitat funcional

Projecte tractor 1

Retirar els cartells de la ciutat que prohibeixen el joc a pilota .

Tal com ja s'ha iniciat en alguns districtes, substituir els cartells de prohibit jugar a pilota que contribueixen a generar un imaginari col·lectiu de prohibit jugar a l'espai públic, per senyalètica que anima als infants a jugar amb una actitud de respecte que fomentin la bona convivència amb els altres usos de l'espai.

DISTRICTES, PARCS I JARDINS

2019-2021

Projecte tractor 2

Diumenges al carrer pel joc i el lleure: talls de trànsit d'un carrer principal a cada districte cada diumenge al matí.

Tal com ja han anat fent els darrers anys alguns carrers (Gran de Gràcia, Consell de Cent, etc.) i com a mesura complementària a les peatonalitzacions permanents a les superilles o altres espais de la ciutat, es tracta de tancar el trànsit temporalment d'un carrer principal de cada districte durant els matins de diumenge per guanyar, de manera periòdica, nou espai públic per al joc i l'activitat física a l'aire lliure des de la promoció d'hàbits saludables que milloren el benestar i la qualitat del lleure compartit dels veïns i veïnes, començant per la infància.

MODEL URBÀ, MOBILITAT , DISTRICTES, IBE i FOMENT

2019-2030

Via Laietana dia sense cotxes (Ciutat Vella)

10 projectes tractor

Projecte tractor 3

***Juguem a les places* programa de ciutat amb propostes lúdiques itinerants per afavorir l'hàbit de trobar-se a jugar a les places.**

Tal com es promou a places d'alguns barris, es tracta d'escalar aquesta experiència valuosa amb accions durant tot l'any que, de manera periòdica i itinerant per diferents places, ofereixen propostes d'activitats amb diversos quioscos de jocs (tradicionals, circ, de taula, etc.), jocs de carrer de gran format, ambients i intervencions efímeres per al joc creatiu lliure, de descoberta i experimentació, kit de jocs d'aigua per la temporada d'estiu, campionats de pilota d'escuma, etc.

DISTRICTES, IBE, CIUTAT EDUCADORA
2019-2030

Juguem a la Plaça del Sol, Districte de Gràcia

Projecte tractor 4

Esplais i caus sortim al carrer: “zones prioritàries pel joc” en certes places i carrers dissabtes.

Es tracta facilitar els usos lúdics de places i carrers propers als esplais i caus com a *zones prioritàries pel joc* en certes franges horàries amb la coresponsabilitat de l'associacionisme educatiu, previs acords del model i pactes d'usos, mitjançant facilitats per al talls puntual de carrers secundaris i per als usos de certes places properes als locals de les entitats de lleure educatiu dels barris. Estudiar la possible ampliació de la iniciativa dels talls puntuals de carrers secundaris per al joc a altres entitats i grups dels barris.

JOVENTUT, CONSELL JOVENTUT DE BARCELONA, DISTRICTES
2019 -2030

10 projectes tractor

Projecte tractor 5

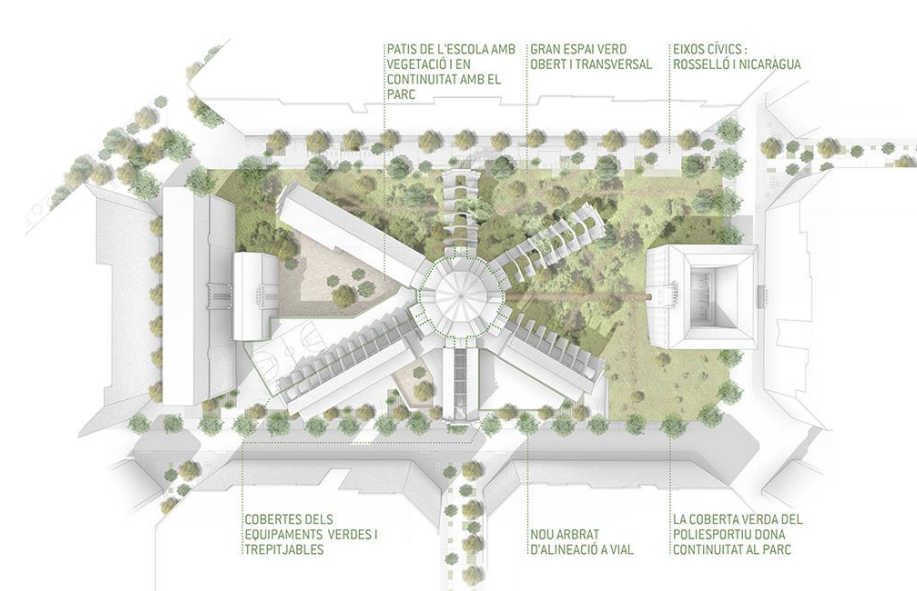
Transformacions dels patis escolars amb diversificació de les propostes de joc, coeducació i naturalització, i els seus usos comunitaris. Tal com ja s'ha treballat en els nous centres educatius de nova creació amb patis més adequats, es tracta de millorar progressivament els prop de 200 patis de centres públics de titularitat municipal tant de primària com de secundària, a partir de l'actualització de l'inventari de patis, sistematitzant criteris i oferint espais d'intercanvi i recursos (guia, acompanyament, fons econòmic...).

CONSORCI D'EDUCACIÓ DE BARCELONA, CIUTAT EDUCADORA
2019-2030

Projecte tractor 6

Microintervencions urbanes als entorns escolars perquè esdevinguin places i espais de trobada i vida comunitària amb joc fortuït. A partir de les experiències dels districtes de l'Eixample amb la mesura Omplim de Vida els Entorns escolars i de Ciutat Vella en el marc de Pla de Barris es vol afavorir la interacció social d'infants i persones adultes a les entrades dels centres educatius, tant de les comunitats escolars com del barri, impulsant progressivament en el conjunt de la ciutat micro-intervencions urbanes com són guanyar superfície de vorera i/o xamfrà, mobiliari urbà confortable per a la interacció i possibilitats de joc espontani.

DISTRICTES, MODEL URBÀ, CIUTAT EDUCADORA
2019-2030

Nou espai de la Model amb escola i pati connectat per ús comunitari (Eixample)

Entorn de l'Escola Auró (Eixample)

10 projectes tractor

Projecte tractor 7

Increment de les oportunitats de joc amb aigua com a recurs imprescindible en la infraestructura lúdica de la ciutat mitjançant tres línies d'actuació: una, instal·lació de fonts d'aigua potable de fàcil ús per infants als espais lúdics i entorns d'àrees de joc amb el doble ús d'hidratació i joc; dos, adequació d'espais pel joc d'esquitxar-se i refrescar-se durant la temporada d'estiu; tres, incorporació d'un kit de jocs d'aigua per l'estiu en el Juguem a les places. Sempre ús responsable d'aigua sanitària.

PARCS i JARDINS, BCASA, ASPB, IBE, DISTRICTES
2019-2030

Projecte tractor 8

Co-creació de nous parcs esportius urbans per a la pràctica d'esports de roda petita tipus skate, scouter, patins, etc. perquè tots els districtes comptin amb aquestes infraestructures lúdiques a l'aire lliure i d'accés gratuït. Es tracta no només d'obrir-ne de nous, sinó també d'explorar fórmules de cocreació i cogestió d'aquests espais per part dels i les joves.

IBE, JOVENTUT, CONSELL DE JOVENTUT DE BARCELONA, DISTRICTES
2019-2030

Parc Esportiu Urbà Baró de Viver (Sant Andreu)

10 projectes tractor

Projecte tractor 9

Obertura de guinguetes-bar en espais lúdics per oferir lavabos i préstec d'un kit bàsic de jocs.

Es tracta d'incrementar el número de guinguetes-bar en els parcs i jardins amb un triple objectiu en servei a prestar: un, assegurar que hi ha accés lliure i gratuït a lavabos, necessitat que cal cuidar sobretot allà on hi ha més presència d'infants i persones grans; dos, oferir un servei de préstec de material per jugar amb un kit bàsic de jocs (pilota escuma, corda, cubell i pala, guixos, bàdminton, jocs taula...); i tres, cobrir necessitats de gaudi del temps de cures de les persones adultes i facilitar el joc autònom dels infants, per tant, millorar el benestar de tothom i ampliar el temps i la qualitat del joc.

PARCS I JARDINS, DISTRICTES, IBE

2019-2030

Projecte tractor 10

Servei de Suport al Joc per a infants amb diversitat funcional.

Tal com s'ha iniciat durant l'estiu amb el servei de suport al bany a les platges, amb l'objectiu d'impulsar el joc inclusiu a l'espai públic per a tots els infants sense discriminació, es proposa la creació del Servei de Suport al Joc mitjançant la provisió d'una persona assistent que faciliti el joc autònom i relacional amb d'altres infants sense discapacitat.

IMPD

2020-2030

Guinguetes dels Jardins de la Rambla de Sants

63 actuacions

Objectius i actuacions de l'eix 1

Més i millors espais pel joc a l'entorn urbà: *la infraestructura lúdica en una ciutat jugable*

Objectiu 1. Dissenyar àrees de joc de qualitat, així com espais lúdics i elements urbans jugables que ofereixin millors oportunitats de joc divers, segur, estimulant i inclusiu tenint en compte l'adolescència, la diversitat d'orígens, l'accessibilitat universal i la perspectiva de gènere.

1. Incorporació dels criteris per al disseny d'àrees de joc orientats a la millora de la qualitat del joc i la trobada
2. Reordenar i repensar territorialment les àrees de joc, més enllà de les renovacions anuals
3. Promoció del model d'espai lúdic enlloc d'àrea de joc, entre d'altres, creant espais singulars
4. Renovació i decreixement de les àrees estandarditzades i d'escassa qualitat pel joc
5. Creació d'espais lúdics dissenyats pensant en els i les adolescents i joves
6. Incorporació d'elements de joc per a persones adultes i grans
7. Increment de les oportunitats de joc amb aigua (tractor)
8. Pilotatge i consolidació del model de terrenys d'aventures amb èmfasi en el joc lliure i creatiu per nois i noies
9. Incorporació d'elements urbans jugables en el catàleg de mobiliari urbà
10. Ampliació dels recursos lúdics amb àrees de joc mòbil

Objectiu 2. Millorar les oportunitats de joc i socialització tant a dins com a fora les escoles, transformant els entorns escolars com a places i els patis escolars com a recurs comunitari.

11. Sistematització i impuls de transformacions dels patis escolars (tractor)
12. Microintervencions urbanes als entorns escolars (tractor)
13. Reforç del programa patis escolars oberts al barri

Objectius i actuacions de l'eix 1

Més i millors espais pel joc a l'entorn urbà: *la infraestructura lúdica en una ciutat jugable*

Objectiu 3. Planificar i incrementar la infraestructura lúdica amb criteris de proximitat, densitat i equitat en ecosistemes lúdics que aprofitin el potencial i les característiques de cada barri tot cercant un equilibri territorial de ciutat.

14. Planificar la infraestructura lúdica de la ciutat a mig i llarg termini en el marc d'ecosistemes lúdics, tot assegurant el seu adequat manteniment i neteja
15. Co-creació amb joves de nous parcs esportius urbans (tractors)
16. Increment i diversificació dels elements esportius per al joc motriu i l'activitat física dels 0 als 99 anys
17. Creació d'un gran i innovador espai lúdic dels 0 als 99 anys en l'entorn natural del Front litoral
18. Promoció dels entorns naturals com a espais de joc.

Objectiu 4. Incrementar les oportunitats i l'espai disponible per jugar al carrer incitant al joc fortuït i espontani arreu de la ciutat en entorns més segurs.

19. Diumenges al carrer pel joc i el lleure : talls de trànsit d'un carrer principal a cada districte cada diumenge al matí. (tractor)
20. Estudiar la creació d'una xarxa de camins de vianants incorporant el joc al carrer
21. Crear entorns amb més seguretat ambiental, de trànsit i amb accessibilitat universal al voltant tant de les àrees de joc i espais lúdics com dels centres educatius
22. Repensar el programa camins escolars

Objectiu 5. Crear ambients d'estada confortable a l'aire lliure que fomentin el vincle social i la vida comunitària al voltant del joc incorporant en el disseny urbà les diferents necessitats de la vida quotidiana d'infants, joves, així com de les persones adultes que els cuiden.

23. Obertura de guinguetes-bar en espais verds per oferir lavabos i préstec d'un kit bàsic de jocs (tractors)
24. Explorar la promoció de col·laboracions de comerços ubicats en places, en especial, cafeteries o bars amb terrassa, per concretar la seva col·laboració per a l'accés lliure als lavabos i per al préstec del kit bàsic de jocs
25. Increment del mobiliari urbà que té en compte les necessitats quotidianes i crea ambients d'estada arreu de la ciutat en especial, als espais lúdics i entorns d'àrees de joc, principalment, bancs, fonts i ombreig
26. Introducció de més verd en els espais lúdics i entorns d'àrees de joc.

Objectius i actuacions de l'eix 2.

L'estímul de l'activitat lúdica i física a l'aire lliure: *els usos lúdics en una ciutat jugada*

Objectiu 6 - Incentivar que nenes, nens i adolescents surtin a jugar al carrer, als parcs i a les places amb el màxim d'autonomia possible.

27. Juguem a les places programa de propostes lúdiques itinerants per afavorir l'hàbit de trobar-se a jugar a les places (tractor)
28. Incorporació més propostes lúdiques a l'espai públic en casals i campus d'estiu, i en centres oberts, ludoteques i casals infantils.
29. Servei de suport al joc per a infants amb diversitat funcional. (tractor)

Objectiu 7- Promoure el joc intergeneracional i l'hàbit de jugar i fer activitat física a l'aire lliure a totes les edats especialment als espais verds.

30. Joc per tothom al cor de la ciutat amb l'obertura d'una gran ludoteca a l'aire lliure de 0 a 99 anys en un lloc neuràlgic.
31. Equipaments de proximitat promouen i programen activitats lúdiques a l'aire lliure (biblioteques, centres cívics, casals de barri i fàbriques de creació).
32. Reforç i diversificació de l'oferta d'activitat lúdica i física a l'aire lliure de Salut als barris i "Activa't als Parcs", incorporant també propostes intergeneracionals

Objectius i actuacions de l'eix 2.

L'estímul de l'activitat lúdica i física a l'aire lliure: *els usos lúdics en una ciutat jugada*

Objectiu 8- Facilitar les iniciatives d'entitats socials o ciutadanes vinculades a l'activitat lúdica i física que estimulin usos diversos i positius de l'espai públic.

33. Esplais i caus sortim al carrer: “zones prioritàries pel joc” en certes places i carrers dissabtes (tractor).
34. Promoció de la pràctica d'esports minoritaris i d'orígens diversos a l'aire lliure en les pistes esportives obertes i patis escolars oberts
35. Explorar proactivament els suports públics per als projectes d'iniciativa social o comunitària de compartir i/o intercanviar jocs i joguines

Objectiu 9- Facilitar que els espais lúdics i entorns escolars siguin llocs de trobada i bona gestió de la convivència amb usos diversos més enllà del joc.

36. Reforç del servei de gestió de conflictes a l'espai públic on hi ha conflictes d'usos i una alta presència de joc
37. Exploració d'accions per a millorar la convivència d'usos entre gossos i jocs a l'espai públic
38. Prevenció del sexisme i de l'assetjament sexual als espais públics

Objectius i actuacions de l'eix 3.

L'impuls d'un canvi de paradigma: *el joc guanya lloc a la ciutat*

Objectiu 10-Incrementar la presa de consciència i el reconeixement de la importància social del joc i els seus beneficis individuals i col·lectius de tota la ciutadania.

39. Campanya de comunicació i sensibilització sobre la importància social del joc
40. Reforç de la celebració anual del dia internacional del joc
41. Retirar els cartells de la ciutat que prohibeixen el joc a pilota (tractor)
42. Millora de la senyalètica a la ciutat per comunicar les oportunitats de joc
43. Creació d'una pàgina web i d'una APP per mòbils sobre les oportunitats de joc que ofereix la ciutat
44. Desenvolupament d'un projecte comunitari intercultural sobre el joc com a fet cultural
45. Oferta formativa per a educadors/es en joc lliure, creatiu i coeducatiu i la convivència als patis.

Objectiu 11- Augmentar el temps per al joc lliure dels nens, nenes i adolescents en el marc d'una reorganització social dels usos del temps de lleure de la ciutadania, conciliació familiar i democratització de les tasques de cures.

46. Promoció d'hàbits de joc actiu a l'aire lliure prescrivint-ne i recomanant-ne 1 hora diària per part de metges, metgesses i infermeria pediàtrica
47. Avançar en l'organització social del temps que generi major disponibilitat i gaudi de temps lliure dedicat al joc i activitat física així com mesures de conciliació laboral, personal i familiar i la coresponsabilitat entre homes i dones en el repartiment equitatiu de les tasques de cura

Objectius i actuacions de l'eix 3.

L'impuls d'un canvi de paradigma: *el joc guanya lloc a la ciutat*

Objectiu 12- Promoure el co-disseny i la coresponsabilitat de la ciutadania, sobretot infants i adolescents, perquè els espais lúdics siguin més apropiats per al joc, n'augmentin els sentiments de pertinença i actituds de tenir-ne cura de l'entorn urbà .

48. Sistematització d'orientacions metodològiques per a tenir en compte els interessos i necessitats d' infants , adolescents i joves en els projectes de transformació d'espai públic.
49. Explorar el desenvolupament d'un projecte per promoure la coresponsabilitat en el bon ús, convivència i manteniments dels espais lúdics propers a les escoles

Objectiu 13-Generar coneixement i avaluar les oportunitats i els usos lúdics de l'espai públic per comprendre'n avenços, retrocessos i impactes en la ciutadania, en especial, en infants i adolescents, així com en la qualitat de la vida comunitària i l'entorn urbà.

50. Innovació i recerca sobre les oportunitats de joc a l'espai públic a Barcelona
51. Creació de la cartografia de les oportunitats i necessitats de joc a l'espai públic de la ciutat com a eina per a la planificació i per a la difusió ciutadana via web/app.
52. Incorporació a les enquestes periòdiques municipals de preguntes rellevants per disposar de dades informades sobre freqüència i satisfacció respecte el temps de joc i els espais per jugar a la ciutat.
53. Estimació de l'impacte en la salut del Pla del joc a l'espai públic,
54. Recollida i sistematització de les accions vinculades a joc i activitat lúdica a l'aire lliure dintre de l'informe de mesures recopilades en el Pla per al foment i promoció dels usos ciutadans de l'espai públic.

Objectius i actuacions de l'eix 3.

L'impuls d'un canvi de paradigma: *el joc guanya lloc a la ciutat*

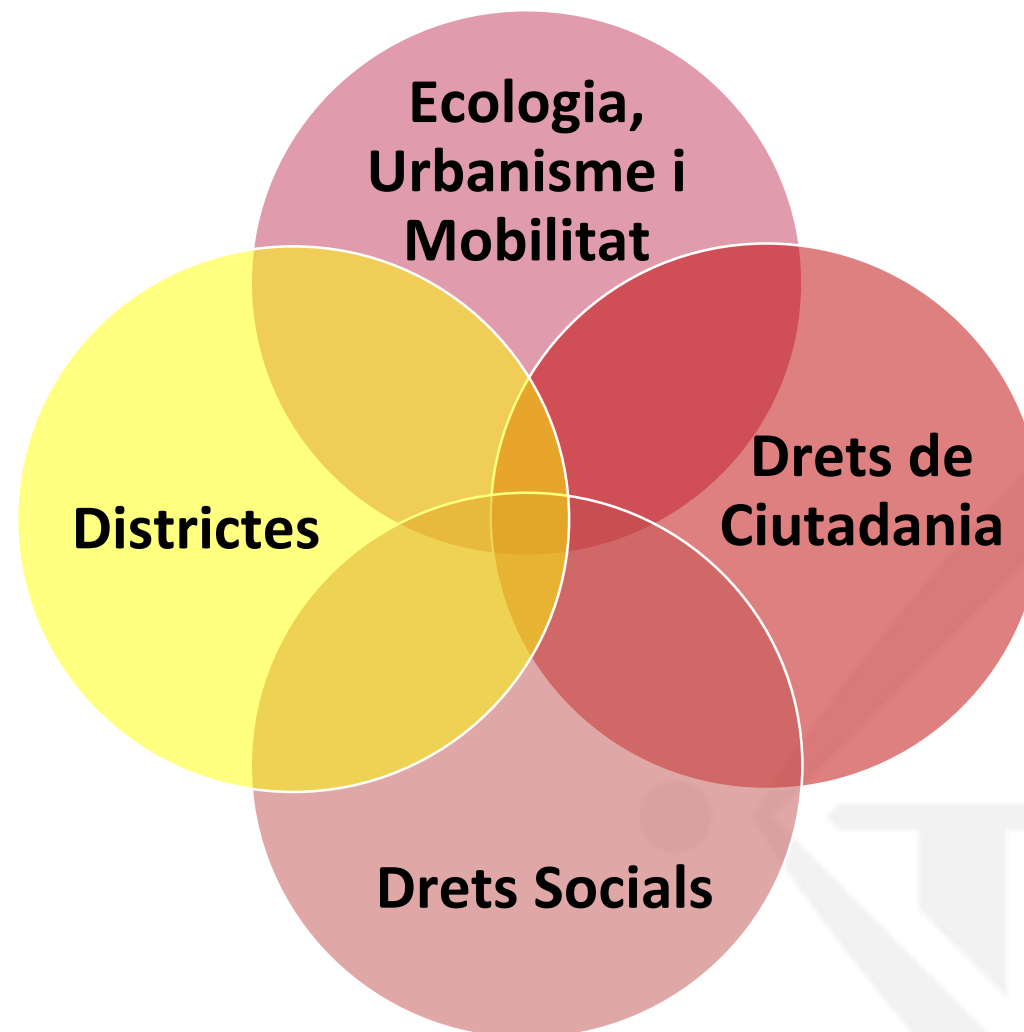
Objectiu 14 - Reforçar els serveis i recursos municipals per a desplegar i coordinar adequadament els objectius generals del Pla del joc i la seva governança com a política urbana.

55. Crear l'estructura de gestió municipal adequada i amb els recursos municipals suficients per organitzar i vetllar pel bon desplegament del Pla del joc
56. Elaboració d'un manual operatiu d'execució tècnica dels criteris per al disseny d'àrees de joc i espais lúdics
57. Revisió de l'actual Plec de prescripcions tècniques de les àrees de jocs infantils
58. Modificació de l'ordenança pel civisme al foment de la convivència a l'espai públic
59. Elaboració d'un nou procediment en el procés de disseny de les àrees de joc noves i renovades
60. Incorporació de l'IMPD en les valoracions dels projectes d'àrees de joc per millorar-ne en tots l'accessibilitat
61. Inclusió del joc en el Manual de l'urbanisme de la vida quotidiana. Un urbanisme amb perspectiva de gènere
62. Formacions i espais d'intercanvi entre professionals municipals de direccions i serveis, instituts i districtes
63. Creació d'una Comissió transversal de desplegament i seguiment del Pla del joc

6. AGENTS

*“Una de les funcions dels espais de joc no és jugar, sinó ser un punt de trobada i punt de partida per altres activitats i tipus de joc, perquè en general tenen uns usos massa limitats. Els infants juguen a altres jocs durant la major part del temps que estan a l’exterior”
(Jan Gehl, urbanista)*

Agents involucrats en el procés i en el desplegament

[Model urbà + Institut Municipal de Parcs i Jardins \(IMPJ\)](#)

[Institut Infància i Adolescència de Barcelona \(IIAB\)](#)

[Institut Municipal de Persones amb Discapacitat \(IMPD\)](#)

ÀMBIT ADMINISTRACIÓ MUNICIPAL

Model Urbà

Institut Municipal De Parcs I Jardins (IMPJ)

Mobilitat

Ciutat Educadora

Direcció d'Infància, Joventut I Gent Gran

Institut Municipal de Persones Amb Discapacitat (IMPD)

Institut Municipal d'educació (IMEB)

Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS)

Institut Barcelona Esports (IBE)

Institut De Cultura De Barcelona (ICUB)

Acció Comunitària

Oficina de Convivència

Democràcia Activa

Oficina de protecció dels animals

Transversalitat de gènere

Direcció de Comunicació

Foment de Ciutat

Barcelona Activa

Consorci d'Educació de Barcelona (CEB)

Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB)

Consorci de Biblioteques de Barcelona

ÀMBIT SOCIAL

Consell de la Joventut de Barcelona

Consell de l'esport

Consell Escolar de Barcelona

Consell Municipal de Benestar Social

Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva (Xarxa d'Accessibilitat i Vida Independent)

Associació de Mestres Rosa Sensat – Federació de Moviments de Renovació Pedagògica

Federació d'Associació de Veïns i Veïnes de Barcelona (FAVB)

ÀMBIT CONEIXEMENT

Institut Infància I Adolescència De Barcelona (IIAB)

Barcelona Regional

7. Resum Pla del joc en tractors i fites a 2030

PROJECTES TRACTOR

1. Retirada cartells prohibit jugar a pilota
2. Diumenges al carrer pel joc i el lleure amb talls a vies principals dels districtes
3. Juguem a les places amb propostes itinerants
4. Zones prioritàries pel joc a places i carrers petits propers a esplais i caus
5. Transformació de patis escolars per diversificar joc, coeducació i sostenibilitat
6. Microintervencions en entorns escolars com llocs trobada
7. Espais de joc amb aigua per esquitxar-se i refrescar-se
8. Co-creació parcs esportius urbans amb joves
9. Guinguetes al parcs per WC i préstec de kit bàsic de jocs
10. Servei de suport al joc per infants amb diversitat funcional

FITES A 2030

1. Doblar les àrees de joc amb diversitat d'activitats lúdiques
2. Assegurar estàndards mínims de les àrees
3. + joc amb aigua i sorra en espais lúdics
4. + reptes i gestió del risc en espais lúdics x adolescents i joves
5. + joc compartit amb elements de joc i esportius l'entorn urbà
6. 100% àrees joc amb accessibilitat i elements certificats com a inclusius
7. + habitabilitat dels espais lúdics: wc, taules, fonts i ombreig
8. Doblar els patis adequats per la diversificació del joc, coeducació i sostenibilitat = mínim 120
9. 100 entorns escolars amb microintervencions com a llocs de trobada
10. Incrementar taxes de joc al parc i activitat física entre infants i adolescents (reduint bretxa gènere)

Document complet del Pla del joc a l'espai públic amb horitzó 2030 en aquest [enllaç](#).